महाराष्ट्र शासन

कृषि विभाग

सोयाबीन पिकाचे वेळापत्रक

श्री. एस. एम. तोटावार
प्रकल्प संचालक, आत्मा तथा
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, वाशिम
(नविन प्रशासकिय ईमारत, दुसरा मजला रुम नं. 209, 210,211,212)
फोन नं 07252 – 235813, ईमेल- dsaowashim@gmail.com

पेरणीपुर्वी करावयाची कामे

- मातीचा नमुना दर दोन वर्षानी काढुन माती परीक्षण करुन घ्यावे.
- जमीनीची नांगरटी तिन वर्षातुन एकदा करावी.
- एकरी दहा बैलगाडया चांगले कुजलेले सेंद्रीय खत जमीनीत मिसळावे.
- वखरणी करुन जमीनीत सेंद्रीय खत मिसळुन घ्यावे.
- वळवाचा पाऊस झाल्यानंतर वापसा येताच जाभुंळवाही करावे.
- दहा वर्षाच्या आतील प्रसारीत वाणाचे बियाणे वापरावे.
- घरगुती बियाणे वापरावयाचे असल्यास स्पायरल सेपरेटर मधुन प्रतवारी करुन घ्यावी.
- प्रतवारी केलेल्या बियाण्याची घरगुती पध्दतीने उगवणक्षमता तपासुन घ्यावी.
- ७० टक्के पेक्षा जास्त उगवणक्षमता असलेले बियाणे पेरणी करिता राखुन ठेवावे.
- कडुलिंबाच्या निंबोळया गोळा करुन ठेवाव्यात.
- माती परिक्षण अहवाल व शिफारशी नुसार लागणा-या रासायनिक खताची खरेदी करुन ठेवावी.
- जिवाणु संवर्धने व ट्रायकोडर्माची उपलब्धता करावी.
- आंतरपिकाची निवड करावी. उदा – तुर (६:१, ४:२, ४:१)
- सापळा पिकाची निवड करुन बियाणे उपलब्ध करुन घ्यावे. उदा- एरंडी व सुर्यफुल पिकाभोवती एक ओळ लावल्यामुळे स्पोडोप्टेरा अळीपासुन संरक्षण होते.
- चवळी, झेंडु या सापळा पिकामुळे मावा व पांढ-या माशी व गोगलगायचे नियंत्रण करण्यास मदत होते.
- दशपर्णी अर्क तयार करण्याकरीता दहा वनस्पतीचे पाने आंबविण्याकरीता टाक्यामध्ये साठवावी.

पेरणीचा दिवस

- पेरणीकरीता निवडलेल्या बियाण्याची रासायनिक, जैविक व जिवाणु संवर्धनाची बिजप्रक्रिया पेरणीपुर्वी करुन बियाणे सावलीत सुकवुन ठेवावे. (FIR)
- रासायनिक बिजप्रक्रिया (थायोमीथोक्झाम २५%) केल्यामुळे खोडमाशी पासुन पिकाचे संरक्षण होते.
- ७५ ते १०० मी.मी. पाऊस पडुन वापसा आल्यानंतर किंवा जमीनीत ६ इंच खोल ओल असतांना पेरणी करावी.
- पेरणी यंत्राद्वारे पेरणी करावयाची असल्यास पेरणी यंत्राची तपासणी करुन योग्य प्रमाणात बियाणे व रासायनिक खत पडण्याकरीता यंत्राचे कॅलीबरेशन करुन घ्यावे.
- पेरणीच्या वेळी शिफारशीनुसार बियाणे, माती परीक्षण अहवाल व शिफारशीनुसार रासायनिक खताचा तसेच गंधकाचा वापर करावा.
- पेरणीची खोली ३ ते ५ से.मी. पेक्षा जास्त असु नये.
- पेरणी करतांना बियाणे ३ ते ५ से.मी. खोलीवर त्या खाली ५ से.मी. खोलीवर रासायनिक खताची पेरणी करावी.
- पेरणीचा कालावधी ७ जुन ते १५ जुलै आहे.
- पेरणी करीत असतांना बियाणे झाकण्याकरीता योग्य रासणी होत असल्याची खात्री करावी.
- पिकाभोवती सापळा पिकाची पेरणी करावी. उदा – एरंडी, चवळी, सुर्यफुल, मका, झेंडु इ.

पेरणीपासुन २० दिवसापर्यंत करावयाची कामे

- पेरणी पुर्ण झाल्याबरोबर ४८ तासाच्या आत आवश्यकता असल्यास शिफारशीनुसार उगवणपुर्व तणनाशकाची फवारणी जमीनीत चांगली ओल असतांना करावी. उदा – पेंडामेथालीन (स्टॉम्प).
- उगवणीनंतर तणनाशकाची फवारणी करावयाची असल्यास पेरणीपासुन २० दिवसाच्या आत शिफारस केलेले तणनाशक उदा – इमॅझीथायपर ची फवारणी करावी.
- तणनाशक फवारणी करण्याकरीता वापरण्यात येणा-या पाण्याचा आम्लविम्ल निर्देशांक ३ ते ६ च्या दरम्यान असावा.
- फवारणीकरीता शुध्द पाण्याचा वापर करावा, गढूळ पाणी वापरु नये.
- उगवणी पासुन १५ दिवसाच्या आत निंबोळी अर्काची फवारणी करावी.
- पिकावर सुरुवातीच्या काळात कटवर्म (पैसा) या किडीचा प्रादुर्भाव मोठया प्रमाणावर होतो याकरीता बंदोबस्त करावा.
- सोयाबीन पिकावर सुरवातीलाच खोडमाशी (स्टेमफ्लाय) चा प्रादुर्भाव १० ते १५ दिवसात येतो याचे निरीक्षण करुन खोडमाशीचा प्रादुर्भाव आर्थिक पातळीच्या (१० ते १५ टक्के किंवा ३ ते ५ प्रादुर्भाव ग्रस्त रोप/ मिटर) वर असल्यास कोणतेही एक किटकनाशकाची फवारणी करावी.
- उगवणीनंतर १५ दिवसाच्या आत हेक्टरी १५ ते २० कामगंध सापळे लावावे. सुरुवातीस उंटअळीचा प्रादुर्भाव येतो त्याकरीता उंटअळीचे (हेलीकोवर्पा) लुर्स वापरावे.
- कामगंध सापळयामध्ये सतत आठ दिवस १२ ते १५ पतंग आढळुन आल्यास किटकनाशकाची फवारणी करणे आवश्यक आहे.
- हेक्टरी १५ ते २० निळे, पिवळे चिकट सापळे वापरावे.

पेरणीपासुन २१ ते ४० दिवसापर्यंत करावयाची कामे

- आंतरमशागत डवरणी व निंदणी करुन शेत तणविरहीत ठेवावे.
- जास्त पावसामुळे शेतात पाणी साचले असल्यास शेताबाहेर पाणी काढुन दयावे.
- आवश्यकता असल्यास किड नियंत्रणाकरीता किटकनाशकाची फवारणी करावी.
- पिक फुलावर येण्यापुर्वी १९:१९:१९ या विद्राव्य खताची फवारणी करावी. (१०० ग्रॅम / १० लिटर पाणी)
- हेलीलुर्स २० दिवसानंतर बदलुन घ्यावेत.
- दशपर्णी अर्क फवारणी करावी.
- आवश्यकता असल्यास संरक्षित ओलित करावेत.
- पुढील वर्षासाठी बियाणे राखुन ठेवण्याकरीता प्लॉटची निवड करावी.
- निवडलेल्या प्लॉटमधील भेसळयुक्त झाडे काढुन टाकावे.

पेरणीपासुन ४१ ते ५० दिवसापर्यंत करावयाची कामे

- हेक्टरी १५ ते २० पक्षी थांबे उभारावे.
- तंबाखुवरील पाने खाणा-या अळीचे निरीक्षणे / नियंत्रण करण्याकरीता स्पोडोप्टेरा लुर्स फेरोमन ट्रपमध्ये लावावे.
- आवश्यकतेनुसार व किडीचे आर्थिक नुकसान पातळी पाहुन किटकनाशकाची फवारणी करावी.
- विद्राव्य खताचा फवारणी करिता वापर करावा. (००:५२:३४) (१०० ग्रॅम / १० लिटर पाणी)
- उपलब्धतेनुसार व आवश्यक असल्यास संरक्षित ओलीत करावे.
- निळे, पिवळे चिकट सापळे बदलावे.

पेरणीपासुन ५१ ते ८० दिवसापर्यंत करावयाची कामे

- ❑ स्पोडोप्टेराचे २० दिवसानंतर लुर्स बदलावे.
- ❑ आवश्यकतेनुसार जैविक व रासायनिक किटकनाशकाची फवारणी करावी.
- ❑ दाणे भरण्याच्या अवस्थेत विद्राव्य खताची फवारणी करावी. (००:००:५०) (१०० ग्रॅम / १० लिटर पाणी)

पेरणीपासुन ८१ ते १२५ दिवसापर्यंत करावयाची कामे

- ❑ पिक परिपक्व होण्याच्या अवस्थेत असतांना बुरशीनाशकाची फवारणी करावी. (टेबुकोनॅझॉल १५ मी.ली. किंवा २० ग्रॅम / १० लि. पाणी)
- ❑ पिक परिपक्व झाल्यानंतर यंत्राच्या किंवा मजुराच्या सहाय्याने काढणी व मळणी करावी.
- ❑ मळणी केलेले धान्य सावलीत सुकवुन स्पायरल सेपरेटर मधुन प्रतवारी करुन घ्यावी.
- ❑ अंदाजे १० ते १२ टक्के आद्रतेचे प्रमाण असतांना कोरडया व हवेशीर ठिकाणी साठवणुक करावी.
- ❑ गरजेनुसार व बाजारातील दरानुसार विक्री व्यवस्था करावी.

धन्यवाद !